

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 386/2021-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou Lichner Legal s. r. o., Legionárska 7451/4, Trenčín, v mene ktorej koná advokát Mgr. Ján Lichner, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co 357/2016-170 z 13. decembra 2016 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. mája 2019 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 20 ods. 3 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy, ako aj práva podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Napadnutý rozsudok krajského súdu navrhuje zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a zároveň žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Malacky rozsudkom č. k. 5 C 320/2014-118 z 21. apríla 2015 zriadil v neprospech sťažovateľa, v procesnom postavení žalovaného v prvom rade, vecné bremeno *in rem* spočívajúce v práve prechodu a prejazdu cez príľahlé (presne špecifikované) pozemky, a to v prospech žalobcov ako vlastníkov stavby, rodinného domu podľa stavebného povolenia obce Marianka č. SU/221-SP/2005/PA z 29. júna 2005, právoplatného a vykonateľného 8. júla 2005.

3. Krajský súd na základe odvolania podaného sťažovateľom napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny a žalobcom priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie, odôvodňujúc jeho prípustnosť podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 1 Cdo 123/2017 z 30. januára 2019 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) tak, že dovolanie odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. f) CSP s odôvodnením, že právna otázka nebola dovolateľom správne naformulovaná.

5. Z vlastnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že predmetné uznesenie najvyššieho súdu ústavný súd preskúmal v rámci konania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa podanej samostatne proti tomuto rozhodnutiu a uznesením č. k. II. ÚS 75/2020-10 z 13. februára 2020 ju ako zjavne neopodstatnenú odmietol.

6. Napadnutý rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 2. marca 2017, uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľovi doručené 11. marca 2019.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť argumentujúc, že krajský súd nechal bez povšimnutia zásadný rozmer právneho posúdenia prejednávanej veci, a to otázku legitímnosti požiadavky zriadenia vecného bremena *in rem* k podstatne iným pozemkom s podstatne inou výmerou, ako boli tie, vo vzťahu ku ktorým mali žalobcovia prísľub zriadenia prístupovej cesty, na základe ktorého mali v dobrej viere postaviť svoj rodinný dom. V tejto súvislosti sťažovateľ tvrdí, že vo vzťahu k ostatným pozemkom legitimita žalobcov na zriadenie vecného bremena absentovala a krajský súd mal považovať požiadavku žalobcov na zriadenie vecného bremena k nim za hrubo odporujúce dobrým mravom. Krajský súd tak podľa sťažovateľa nesprávnym právnym posúdením veci hrubo zasiahol do jeho vlastníckeho práva, ktorému neposkytol potrebnú súdnu ochranu a pri jeho obmedzení nedbal na jeho podstatu a zmysel a navyše umožnil žalobcom zneužiť svoje vlastnícke právo k rodinnému domu na ujmu jeho práv, čo považuje za ústavne neudržateľné.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Milošovi Maďarovi a v zmysle čl. II bodu 3.1 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021 prerokovaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto uznesenia.

9. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom

súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základných práv sťažovateľa označených v bode 1 tohto uznesenia napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie o zriadení vecného bremena.

11. Ústavný súd konštatuje, že v danej veci je dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému rozsudku krajského súdu vyplývajúca z § 124 zákona o ústavnom súde vzhľadom na dátum doručenia uznesenia najvyššieho súdu sťažovateľovi (11. marca 2019, pozn.), zachovaná.

12. Ústavný súd s poukazom na čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Z tohto princípu vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

13. Ak zákon podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti ústavnej sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľmi ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí (čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 CSP). Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súde podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

14. Ako už bolo uvedené (bod 4 tohto uznesenia), proti napadnutému rozsudku krajského súdu bol prípustný mimoriadny opravný prostriedok, ktorý sťažovateľ využil, avšak v podanom dovolaní uplatnil len dôvod jeho prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pričom namietal nesprávnosť skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom. Sťažovateľ však v dovolacom konaní nepredstrel námietku nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Najvyšší súd ako súd dovolací o sťažovateľom podanom dovolaní následne konal a rozhodol tak, že ho podľa § 447 písm. f) CSP odmietol.

15. Ústavný súd v tejto súvislosti považuje za potrebné poukázať na to, že podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa

konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Obsah normatívneho textu v § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia ich práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý súdny proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (vrátane vyhodnotenia súladu medzi skutkovými zisteniami a právnymi závermi na jednej strane a vykonanými dôkazmi na strane druhej), na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní a pod.

17. V prípade, že písomné vyhotovenie rozhodnutia súdu nižšej inštancie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť (a okrem výnimočných prípadov pôjde) o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Pojem „procesný postup“ v § 420 písm. f) CSP je potrebné vyložiť v kontexte pojmu „právo na spravodlivý proces“, ktoré je dotknutým ustanovením garantované strane konania, a súčasťou práva na spravodlivý proces je pritom nepochybne aj náležité odôvodnenie rozhodnutia zodpovedajúce kritériám čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 559/2018).

18. Z uvedeného vyplýva, že dovolacie konanie sa nenachádza mimo ústavného rámca ochrany základných práv a slobôd vrátane pravidiel spravodlivého súdneho konania podľa ústavy, a preto označené znenie § 420 písm. f) CSP je potrebné interpretovať v tom zmysle, že najvyšší súd v dovolacom konaní má zákonom ustanovenú povinnosť posúdiť a následne rozhodnúť s ohľadom na obsah podaného dovolania, či v predchádzajúcich štádiách konania pred všeobecnými súdmi nedošlo k porušeniu základného práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces v rozsahu, v akom tomuto základnému právu poskytuje ochranu v rámci svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd (obdobne pozri napr. IV. ÚS 457/2020).

19. Meritórne preskúmanie ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom v situácii, keď nevyužil právny prostriedok ochrany svojich základných práv v rozsahu, ktorý mu zákon účinne poskytoval, t. j. nepodal dovolanie aj podľa § 420 písm. f) CSP, hoci ho podať mohol a mal, by bolo porušením princípu subsidiarity ako kompetenčného princípu vymedzujúceho vzťah medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 728/2016).

20. V okolnostiach danej veci preto ústavný súd uzatvára, že uvedené dôvody zakladajú podklad na odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť.

21. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. septembra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu